

Samordningsinstruksen (Kgl. res. av 12.12.1997)

Justisdepartementet
Statsråd: Aud Inger Aure

KONGELIG RESOLUSJON
Saksnr: 96/0004 RBA-B
Dato 12.12.1997

FASTSETTING AV RETNINGSLINJER FOR REGIONALT SAMORDNINGSANSVAR VED KRISER OG KATASTROFER I FRED

1. Generelt

Under omfattende krisesituasjoner i fred vil en rekke statlige etater på regionalt nivå og kommuner bli involvert i krisehåndteringen. For å få best mulig effekt ut av tiltakene som iverksettes for å berge materielle verdier og å redusere skadeomfanget, vil det ofte være nødvendig å samordne instansen. St.meld. nr. 24 (1992-93) Det fremtidige sivile beredskap, understreket behovet for å utpeke hvilken myndighet som skal ha samordningsansvaret i en slik situasjon.

Som ledd i oppfølgingen av meldingen utarbeidet justisdepartementet utkast til retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser i fred, som ble sendt på høring i mars 1995. Resultatet av høringen, der erfaringene fra flommen på Østlandet våren 1995 sto sentralt, understreket i sterkere grad fylkesmannens generelle samordningsrolle under kriser i fred enn hva utkastet la opp til. Det var derfor nødvendig å vurdere utkastet på ny i lys av erfaringene fra flommen.

I St.meld. nr. 37 (1995-96) Om flommen på Østlandet 1995 og kriseberedskap i fred, ble det foreslått en justering av grunnlaget for retningslinjene med utgangspunkt i følgende forutsetning, ”politimesteren har det akutte beredskapsansvaret og det operative ansvaret for samordning i krise- og katastrofesituasjonen inntil fylkesmannen treffer beslutning om å overta samordningsansvaret. Dette rokker ikke ved det generelle ansvaret fylkesmannen i dag har for beredskapsplanleggingen”

Stortinget slutter seg til dette, jf. Innst. S nr 256 (1995-96).

En arbeidsgruppe sammensatt av representanter for Justisdepartementet (leder), Planleggings- og samordningsdepartementet, Kommunal- og arbeidsdepartementet, Samferdselsdepartementet, Forsvarsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Sosial- og helsedepartementet, direktoratet for sivilt beredskap, fylkesmennene, politimestrene og Kommunenes sentralforbund, utarbeidet deretter utkast til retningslinjer m/kommentarer basert på nevnte forutsetning.

Retningslinjene m/kommentarer har vært på høring hos berørte instanser. Med bakgrunn i høringsuttalelsene er det foretatt mindre endringer i retningslinjene.

Behovet for en særskilt lovhjemmel for fylkesmannen til å treffe beslutning på tvers av myndigheten som tilligger det enkelte fagorgan, har vært vurdert. Justisdepartementet vil på basis av erfaringene med retningslinjene i samråd med berørte departementer og andre instanser foreta en revurdering av dette spørsmålet.

Retningslinjene endrer ikke eksisterende myndighetsforhold/roller og medfører ikke opprettelse av nye organisatoriske ledd, og har følgelig ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

2. Merknader til retningslinjene

Formålet med retningslinjene er å beskrive hvordan fylkesmannen skal utøve samordningen for å sikre optimale og koordinerte løsninger mellom alle aktørene i krisehåndteringen.

Retningslinjene bygger på følgende prinsipper:

- Eksisterende myndighetsforhold, styringslinjer eller oppgavefordeling, slik dette kommer til uttrykk i gjeldende lover og instruks eller St. meldinger om sivilt beredskap, endres ikke
- Kriser i fred skal håndteres på lavest mulig nivå. Ansvar for iverksetting av tiltak, herunder informasjonstiltak, tilligger kommunene, fylkeskommunene og den regionale statsforvaltningen,
- Krisehåndtering skal skje iht. ordinære ansvarsprinsipper, der beslutning om iverksettelse av tiltak innen eget ansvarsområde fattes i medhold av myndighet hjemlet i lov eller instruks.
- Ansvar og organisering av redningstjenesten og politiets generelle ansvar jf politiloven § 27 tredje legg, endres ikke

Samordningsfunksjonens innhold består i henhold til retningslinjene i at:

- Fylkesmannen fører tilsyn med (fylkes-)kommunens og regionale statlige organers krisepanlegging før en krise inntreffer
- Det raskt etableres gjensidig kontakt mellom fylkesmann, politimester, regional statsforvaltning og berørte (fylkes-)kommuner når en krise har oppstått, for å utveksle informasjon om situasjonen. På bakgrunn av kontakten vurderer fylkesmannen om det er nødvendig å etablere samordningen.
- Når fylkesmannen har etablert samordningen, sammenkalles fylkesberedskapsrådet for å skape enighet om hvilke tiltak som bør iverksettes. Ved uenighet skal fylkesmannen aktivt bidra til å oppnå en felles løsning.
- Fylkesmannen fremlegger eventuelle saker der det ikke er enighet, om hvilke tiltak som bør iverksettes, for Justisdepartementet til rask avgjørelse
- Justisdepartementet tar videre kontakt med andre berørte departement. Departementene må være forberedt på raskt å kunne håndtere en slik henvendelse.
- Fylkesmannen videreformidler ekstra ressurser til kommunene og avklarer spørsmål fra (fylkes-)kommunene og den regionale statsforvaltningen

Dersom en omfattende krisesituasjon oppstår i løpet av svært kort tid, har politimesteren i hht. politiloven § 27 tredje ledd ansvar for å beslutte og å iverksette, om nødvendig også å koordinere, tiltak for å avverge fare og begrense skader. Ansvar gjelder inntil annen myndighet overtar, og under forutsetning av at overtakelse skjer på kortest mulig tid.

Ikrafttredelse for retningslinjene settes til det tidspunkt departementet bestemmer.

Justisdepartementet

Tilråd

Det vedtas retningslinjer for regionalt samordningsansvar under kriser i fred i samsvar med vedlagte forslag. Retningslinjene trer i kraft fra det tidspunkt departementet bestemmer.

(13.06.2007)